

6. Sytnyk O. B. Dosvid inzhyniryngovoi' dijal'nosti v suchasnomu ekonomichnomu prostori. Ekonomika ta upravlinnja pidprijemstvamy mashynobudivnoi' galuzi: problemy teorii' ta praktyky. 2013. № 4 (24). S.104–116.
7. Kovalenko Ju. M. Suchasne instyucijne seredovyshhe finansovogo sektoru ekonomiky Ukrainy. Naukovyj seminar. Finansy Ukrainy. 2013. № 5. S. 100–111.
8. Finneri Dzh. Finansovyj inzhyniring v korporativnyh finansah. Finansovyj menedzhment. 1988. T. 17. Vyp.4. S. 14–33.
9. Marshall Dzh. F., Bansal Vipul K. Finansovaja inzhenerija: Polnoe rukovodstvo po finansovym novovvedenijam ; per. s angl. M. : INFRA-M, 2013.
10. Vorob'eva Z. A. Finansovyj inzhiniring na rinke korporativnyh obligacij. dis. kand. jekon. nauk. M., 2014. 305 s.
11. Baryn'kina N. P. Evoljucija ponjattja finansovogo inzhyniryngu v finansovij nauci. Pytannja ekonomiky ta prava. 2011. № 6. S. 101–107.
12. Blank I. A. Investycijnyj menedzhment : posibnyk. Kyi'v : Nika-Centr: El'ga-N, 2012. 448 s.
13. Kazakov V. V., Ivasenko A. G. Problemy ta perspektyvy vprovadzhennja finansovyh innovacij v rozrizi tendencij rozvytku finansovyh rynkiv. Problemy obliku ta finansiv. 2014. № 3 (15). S. 36–41.
14. Ministerstvo ekonomichnogo rozvytku i torgivli Ukrainy. URL : <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.
15. Nacional'na komisija, shho zdijsnjuje derzhavne reguljuvannja u sferi rynkiv finansovyh poslug. URL : <http://nfp.gov.ua>.
16. Gonta O. I., Zhavoronok A. V. Lizyng jak odyz iz vydiv netradycijnyh bankivs'kyh poslug: suchasnyj stan ta perspektyvy rozvytku : nauk. zapysky Nac. un-tu "Ostroz'ka akademija". 2013. Vyp. 24. S. 205–210. Serija: Ekonomika.
17. Naumenkova S.V., Mishhenko S. V. Rynok finansovyh poslug. Kyi'v : Znannja, 2015. 532 s.

УДК 336.74:336.711(477)

САДИКОВ Сервер, аспірант Київського національного економічного університету ім. В. Гетьмана

ВАЛЮТНІ ІНТЕРВЕНЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ

Проаналізовано валютні інтервенції Національного банку України (НБУ) за 2015–2017 рр. як інструмент стабілізації обмінного курсу української гривні. Здійснено аналіз обсягів та середньозваженого курсу операцій НБУ з купівлі-продажу іноземної валюти на міжбанківському валютному ринку України та зроблено висновки стосовно ефективності дій НБУ на валютному ринку та їх відповідності поставленій меті.

Ключові слова: українська гривня, девальвація, Національний банк України, валютні інтервенції, обсяг купівлі-продажу іноземної валюти, середньозважений курс купівлі-продажу іноземної валюти.

Садыков С. Валютные интервенции Национального банка Украины. Проанализированы валютные интервенции Национального банка Украины (НБУ) в 2015–2017 гг. как инструмента стабилизации обменного курса украинской гривны. Осуществлен анализ объемов и средневзвешенного курса по операциям НБУ по покупке-продаже иностранной валюты на межбанковском валютном рынке Украины и сделаны выводы об эффективности действий НБУ на валютном рынке и их соответствии поставленным целям.

Ключевые слова: украинская гривна, девальвация, Национальный банк Украины, валютные интервенции, объем купли-продажи иностранной валюты, средневзвешенный курс купли-продажи иностранной валюты.

Постановка проблеми. Протягом 2014–2017 рр. національна валюта України, якою є українська гривня, істотно подешевшала. Внаслідок девальвації національної валюти інфляція в країні досягла 24.9 % у 2014 р. та 43.3 % у 2015 р., заборгованість приватних підприємств, номінована в іноземній валюті, збільшилась, через це в банківській системі істотно зріс показник непрацюючих кредитів, що призвело до збитковості, крім того, населення істотно збідніло, оскільки заощадження в національній валюті знецінились. З метою стабілізації української гривні, НБУ введено ряд адміністративних обмежень, що істотно скоротили ліквідність та таким чином збільшили контроль центрального банку над міжбанківським валютним ринком. З вересня 2015 р., спираючись на Стратегію монетарної політики на 2016–2020 рр., затверджену Постановою Правління НБУ № 541 "Про основні засади грошово-кредитної політики на 2016–2020 роки" від 18.08.2015 [1], НБУ перейшов на режим плаваючого валютного курсу, а також зазначив, що у разі потреби з метою поповнення міжнародних резервів або для запобігання надмірним коливанням валютного курсу здійснюватиме валютні інтервенції. Аналіз валютних інтервенцій НБУ на міжбанківському валютному ринку України на предмет відповідності меті забезпечення стабільності національної грошової одиниці України та розробка рекомендацій щодо ефективності дій Національного банку України для покращання стану українського валютного ринку є актуальним питанням для подальшого розвитку фінансових ринків та економіки України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання, пов'язані з теоретико-методологічними засадами формування державної валютно-курсної політики, широко досліджуються в працях відомих дослідників, серед яких: С. Новак, С. Кучеренко, М. Крупка, Н. Жмурко, Д. Ванькович, О. Колодізєв, Я. Белінська, С. Козловський [2–7] та ін.

Однак, незважаючи на значний науковий доробок, постійні зміни економічного середовища, фундаментальних факторів та умов функціонування валютних ринків ставлять перед державними регулятивними органами та науковцями нові актуальні виклики, що вимагають постійного аналізу ситуації з метою виявлення та впровадження найефективнішої стратегії дій, спрямованих на стабілізацію національної валюти України та сприяння економічному розвитку країни.

Метою дослідження є аналіз ефективності валютних інтервенцій НБУ у 2015–2017 рр. як фундаментального чинника, що впливає на фактичну динаміку обмінних курсів української гривні та через це на економіку України, а також пошук шляхів покращання ефективності дій НБУ, спрямованих на забезпечення стабільності української гривні.

Матеріали та методи. Інформаційною базою роботи є нормативно-правові акти України (для аналізу методологічних засад щодо дій НБУ у сфері валютних інтервенцій) та статистичні дані щодо параметрів проведених НБУ у 2015–2017 рр. валютних аукціонів. Методологічний базис дослідження становить система загальнонаукових та спеціальних методів, зокрема: статистичний, кореляційний, системний аналіз, порівняння та групування – для дослідження валютних аукціонів, проведених НБУ, узагальнення, макроекономічний та фундаментальний аналіз – для формулювання висновків.

Результати дослідження. Основною метою НБУ згідно зі статтею 99 Конституції України [8] є забезпечення стабільності національної грошової одиниці України. При цьому внаслідок політичних змін та суттєвого погіршення макроекономічного становища України на початку 2014 р. українська гривня втратила стабільність та істотно девальвувала. Графічне відображення курсу української гривні до долару США за 2012–2017 рр. має такий вигляд (рис. 1).

Як видно з рис. 1, девальвація української гривні становила +242.0 % (курс зріс з 8.23 станом на 01.01.2014 до 28.1450 станом на 29.12.2017), тобто українська гривня подешевшала більше ніж втричі. Крім того, на пікових значеннях вартість 1 дол. США у перерахунку на гривні сягала 33.0 (26.02.2015).

Рис. 1. Обмінний курс української гривні до долару США, 2012–2017 рр.

Джерело: опрацьовано автором за [9].

З метою стабілізації обмінного курсу української гривні в "Основних засадах грошово-кредитної політики на 2016–2020 роки", які передбачали перехід України на режими інфляційного таргетування

та плаваючого обмінного курсу, зазначено, що "у разі потреби НБУ здійснюватиме інтервенції на валютному ринку з метою поповнення міжнародних резервів або для запобігання надмірним коливанням валютного курсу" [1]. Таким чином, незважаючи на думку, що валютні інтервенції не слід використовувати у "чистому" режимі інфляційного таргетування [10, с. 41], цей механізм став дієвим інструментом НБУ, що безпосередньо впливає на ліквідність міжбанківського валютного ринку та динаміку вартості національної грошової одиниці. Статистичні дані щодо валютних інтервенцій, проведених НБУ з вересня 2015 р. по грудень 2017 р. включно, представлено у *табл. 1*.

Баланс купівлі-продажу іноземної валюти є позитивним у всіх трьох досліджуваних роках, тобто НБУ виступає нетто-покупцем іноземної валюти (*табл. 1*). Це загалом відповідає меті поповнення міжнародних резервів України.

Таблиця 1

Місячні обсяги та середньозважений курс валютних інтервенцій НБУ у 2015–2017 рр.

Рік	Місяць	Куплено, млн дол. США	За середньо- зваженим курсом, грн за 1 дол. США	Продано, млн дол. США	За середньо- зваженим курсом, грн за 1 дол. США
2015	Вересень	143.7	21.5936	0.0	–
	Жовтень	295.2	22.2134	37.5	23.0027
	Листопад	9.5	22.9829	130.4	23.9684
	Грудень	120.0	23.0539	28.6	23.8620
	Усього за рік	568.4	22.2470	196.5	23.5939
2016	Січень	43.5	23.5524	117.8	24.5952
	Лютий	22.2	26.4607	183.0	26.7624
	Березень	129.1	25.8817	131.2	26.5434
	Квітень	528.4	25.4082	0.0	–
	Травень	332.7	25.1531	0.0	–
	Червень	429.6	24.9408	0.0	–
	Липень	257.8	24.8082	0.0	–
	Серпень	16.6	24.8123	30.0	24.8123
	Вересень	47.9	26.0442	178.1	26.0442
	Жовтень	274.49	25.6615	0.0	–
	Листопад	113.6	25.6381	33.6	26.3219
	Грудень	115.0	26.0836	234.4	26.8455
	Усього за рік	2 310.89	25.3032	908.1	26.4150
2017	Січень	146.8	26.6904	232.8	27.3835
	Лютий	100.6	26.9699	42.7	27.2382
	Березень	37.3	26.8785	0.0	–
	Квітень	201.28	26.7438	0.0	–
	Травень	259.2	26.4174	0.0	–
	Червень	163.9	26.1498	0.0	–
	Липень	0.0	–	34.9	26.1189
	Серпень	223.3	25.5799	44.3	25.68
	Вересень	0.0	–	96.6	26.2623
	Жовтень	0.0	–	140.2	26.8352
	Листопад	0.0	–	29.1	27.1313
	Грудень	0.0	–	62.0	27.7525
	Усього за рік	1 132.38	26.3712	682.6	26.9507

Джерело: розраховано автором за [11].

Іншим цікавим спостереженням є той факт, що курсова різниця між середньозваженими курсами купівлі та продажу іноземної валюти у всіх досліджуваних періодах є надзвичайно високою та становить 1.35 грн у 2015 р., 1.11 грн у 2016 р. та 0.58 грн у 2017 р. Це спостереження суперечить статті 5 Закону України "Про Національний Банк України" [12] щодо відсутності мети отримання прибутку, оскільки повторення високої курсової різниці в трьох досліджуваних періодах поспіль важко назвати випадковим.

Прибуток, який НБУ отримав унаслідок валютних інтервенцій, можна поділити на реалізований, тобто такий, що виникає на обсягах купленої та проданої валюти з курсової різниці між цінами купівлі та продажу, та балансовий, тобто такий, що виникає на обсязі купленої, але не проданої валюти з курсової різниці між ціною купленої валюти та поточним обмінним курсом. При цьому реалізований прибуток є остаточним, а балансовий прибуток змінюється залежно від зміни різниці між ціною купівлі валюти та поточним обмінним курсом. Фінансовий результат за валютними аукціонами НБУ наведено в *табл. 2*.

Таблиця 2

Фінансовий результат валютних аукціонів НБУ

Показник	2015	2016	2017
Реалізований прибуток/збиток від купівлі та продажу, млн грн	264.66	1 009.67	395.54
Балансовий прибуток/збиток станом на 01.01.2018, млн грн (офіційний курс НБУ = 28.067223 грн за 1 дол. США)	2 164.53	3 877.38	762.84

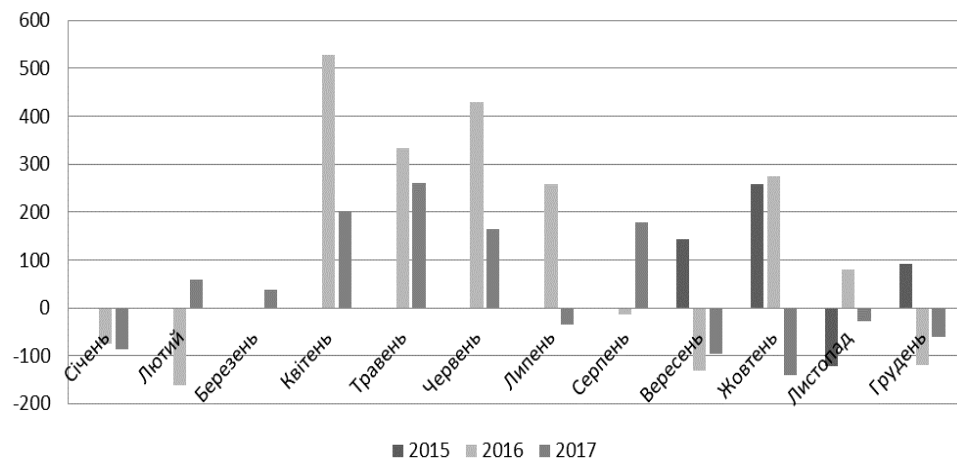
Джерело: розраховано автором за [11].

Таким чином, реалізований прибуток НБУ за валютними аукціонами протягом 28 досліджуваних місяців становить 1 669.87 млн грн, тоді як балансовий прибуток – 6 804.75 млн грн. Розмір прибутку є ще одним аргументом щодо суперечності економічної суті результатів валютних аукціонів, проведених НБУ у 2015–2017 рр., статті 5 Закону України "Про Національний Банк України" [12].

Починаючи з 29.10.2016, НБУ проводить валютні інтервенції методом запиту найкращого курсу серед 20 банків, які за попередній квартал мали найбільші обсяги операцій з купівлі та продажу іноземної валюти з іншими суб'єктами ринку та Національним банком (перелік таких банків переглядається кожні три місяці) [13]. На сайті НБУ не знайдено деталізованої звітності щодо обсягу та середньозваженого курсу таких валютних інтервенцій (що не є задовільним, виходячи з принципу відкритості та прозорості діяльності), тому немає можли-

вості відобразити їх обсяги та середньозважену вартість у наведених статистичних даних. Проте можна припустити, що саме відсутність даних про такі валютні інтервенції є причиною того, що за 2017 р. обсяги купівлі-продажу іноземної валюти НБУ майже вдвічі менші, ніж у 2016 р. Крім того, слід також врахувати, що загальний обсяг прибутку НБУ за валютними інтервенціями з урахуванням валютних інтервенцій методом запиту найкращого курсу може бути суттєво більшим за дані, що були зазначені вище.

З метою аналізу міжбанківського валютного ринку України на наявність сезонних факторів розглянемо помісячну динаміку сальдо валютних інтервенцій НБУ методом валютних аукціонів (рис. 2).

Рис. 2. Помісячне сальдо валютних інтервенцій НБУ методом валютних аукціонів, млн дол. США

Джерело: складено автором за [11].

З рис. 2 випливає, що сальдо валютних інтервенцій НБУ має чітко виражену сезонність: з квітня по серпень 2016 р. НБУ купив 1 535.1 млн дол. США, тоді як в інші місяці цього ж року продано 132.3 млн дол. США; у 2017 р. спостерігається така сама динаміка – за квітень-серпень куплено 768.5 млн дол. США, тоді як за січень-березень та вересень-грудень продано 318.7 млн дол. США (без урахування обсягів іноземної валюти, купленої або проданої НБУ через валютні інтервенції шляхом запиту найкращого курсу). Така сезонність в обсягах купівлі та продажу іноземної валюти з боку НБУ є свідченням того, що з вересня по березень експортна виручка українських підприємств суттєво знижується, і це зумовлює структурні зміни у дисбалансі попиту та пропозиції на міжбанківському валютному ринку та змушує НБУ змінювати напрямок валютних аукціонів, а також суттєво впливає на динаміку обмінного курсу української гривні. Це також означає, що

можливо використовувати загальний напрямок інтервенцій НБУ як індикатор середньострокової тенденції цін на міжбанківському валютному ринку.

Вплив сезонних факторів відображає динаміка місячних середньозважених валютних курсів, за якими НБУ проводив валютні аукціони. З вересня по березень, коли НБУ в основному продає валюту на міжбанківському ринку, середньозважені ціни валютних аукціонів схильні до зростання, і навпаки, з квітня по серпень, коли НБУ купує валюту на міжбанківському ринку, середньозважені ціни валютних аукціонів схильні до зниження. Крім того, ще одним цікавим спостереженням є той факт, що в жодному з досліджуваних періодів, коли НБУ і купував, і продавав іноземну валюту на валютних аукціонах, середньозважений курс продажу не був нижчим за курс купівлі, при цьому курсова різниця коливається від 10 коп. (серпень 2017 р.) до 1.30 грн (серпень 2016 р.).

Висновки. НБУ використовує валютні інтервенції не тільки для згладжування сезонних коливань у балансі валютних грошових потоків країни, а й для поповнення міжнародних резервів. Для того, щоб валютні інтервенції були спрямовані суто на згладжування сезонних коливань, можна запропонувати методику продажів валюти за курсом, за яким ця валюта була куплена (або хоча б з маржою не більше 1 копійки на покриття організаційних витрат). Проведений аналіз показав, що курсова різниця між середньозваженими курсами купівлі та продажу іноземної валюти НБУ висока, і в результаті прибуток від торгівлі іноземною валютою є суттєвим.

У разі, якщо ці прибутки є наслідком спланованих дій, ця ситуація суперечить статті 5 Закону України "Про Національний банк України" [12], в якій зазначено, що отримання прибутку не є метою діяльності НБУ. Проте, оскільки в Стратегії валютних інтервенцій Національного банку України на 2016–2020 роки [14] відзначено, що валютні інтервенції проводяться і з метою накопичення міжнародних резервів, ці прибутки можна вважати побічним ефектом від купівлі іноземної валюти до резервів, оскільки обсяг іноземної валюти, яку можна продати на валютний ринок, за таких умов зменшується.

Постійний викуп іноземної валюти з ринку в умовах дефіциту зовнішньої торгівлі та поточного рахунку зумовлюватиме висхідну тенденцію у динаміці змін валютних курсів протягом довготривалого періоду. Це підтверджується підвищенням середньозваженого курсу купівлі іноземної валюти на 13.7 % у 2016 р. порівняно з 2015 р., та на 4.2 % у 2017 р. порівняно з 2016 р. Висхідна тенденція може бути посилена девальваційними очікуваннями бізнесу та населення, для яких така поведінка центрального банку в питанні купівлі іноземної валюти може стати відповідним сигналом. Крім того, висхідна тенденція та девальваційні очікування також можуть підсилити

інфляційний тиск на національну грошову одиницю України. Через це ризики протидії прийнятої НБУ Стратегії валютних інтервенцій основній меті Національного банку України у вигляді забезпечення цінової стабільності української гривні потребують додаткового аналізу та контролю.

Напрямок валютних інтервенцій НБУ має виражену сезонність і через це може бути індикатором динаміки руху цін на українському міжбанківському валютному ринку. Перехід НБУ від купівлі іноземної валюти до її продажу буде означати, що короткостроковий баланс (до 6 місяців) між покупцями та продавцями іноземної валюти змістився в бік покупців, що за законом попиту і пропозиції призведе до зростання цін. І навпаки, перехід НБУ від продажу іноземної валюти до її купівлі за аналогією означатиме, що ціни на іноземну валюту знижуватимуться. З метою розвитку міжбанківського валютного ринку України та його переходу на самозбалансування НБУ рекомендовано поступово зменшувати рівень власної участі у міжбанківському валютному ринку та активізувати ринкові методи згладжування короткострокових та сезонних дисбалансів у структурі попиту та пропозиції іноземної валюти (збільшення повноважень приватних банків через підвищення нормативу довгої та короткої валютних позицій, форвардні контракти, деривативи тощо).

У сучасних макроекономічних українських реаліях валютні інтервенції є важливим інструментом НБУ, що безпосередньо впливає на ліквідність міжбанківського валютного ринку та динаміку вартості національної грошової одиниці, а тому економічна доцільність та соціальна узгодженість відіграватиме суттєву роль у досягненні та визнанні кінцевого успіху. З метою своєчасного інформування населення та наукових кіл щодо дій у сфері валютних інтервенцій Національному банку України рекомендовано деталізувати та збільшити інформаційно-аналітичні публікації з цієї тематики, включаючи статистичні дані щодо валютних інтервенцій шляхом запиту найкращого курсу. Крім того, повна, прозора та своєчасна інформація може стати поштовхом для міжбанківського валютного ринку України до прогресу в бік досягнення стану ефективного ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Постанова* Правління Національного банку України № 541 "Про основні засади грошово-кредитної політики на 2016–2020 роки" від 18.08.2015. URL : <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=28745297>.
2. *Моделювання* вільно плаваючих валютних курсів: теоретичні і практичні аспекти : монографія ; Нац. банк України, Ун-т банк. справи. Київ : УБС НБУ, 2014. 315 с.

3. Кучеренко С. А., Шарапов О. Д. Аналіз, оцінювання і моделювання валютно-курсової політики трансформаційної економіки України : монографія ; Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. Черкаси : ЧНУ, 2013. 232 с.
4. Крупка М. І., Жмурко Н. В., Ванькович Д. В. та ін. Валютно-курсова політика України : монографія ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Л. : ЛНУ ім. І. Франка, 2012. 365 с.
5. Колодізев О. М. и др. Прогнозування валютних курсів: макро- та мікроекономічні аспекти : монографія ; Харків. нац. екон. ун-т. Х. : ІНЖЕК, 2008. 352 с.
6. Белінська Я. В. Валютно-курсове регулювання: проблеми теорії і практики : монографія ; Нац. акад. управління. Київ [б.в.], 2007. 372 с.
7. Козловський С. В., Козловський В. О. Макроекономічне моделювання та прогнозування валютного курсу в Україні : монографія ; Тернопіль. акад. народ. господарства. Вінниця : Книга-Вега, 2005. 239 с.
8. Конституція України. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/page>.
9. Статистичні дані щодо обмінного курсу USD/UAH за 2012–2017 рр. URL : Інформ.-аналіт. програмний комплекс ReutersEikon.
10. Груй А., Лепушинський В. Застосування валютних інтервенцій як додаткового інструменту за режиму інфляційного таргетування: приклад України. Вісн. Нац. банку України. 2016, грудень. С. 41–59.
11. Офіційний сайт Національного банку України. URL : www.bank.gov.ua.
12. Закон України "Про Національний Банк України". URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.
13. Постанова Правління Національного банку України № 397 "Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України" від 28.10.2016. URL : <https://bank.gov.ua/document/download?docId=38643629>.
14. Рішення Правління Національного банку України № 261 "Про затвердження Стратегії валютних інтервенцій Національного банку України на 2016–2020 роки" від 06.09.2016. URL : <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=38081080>.

Стаття надійшла до редакції 25.01.2018.

Sadikov S. Currency interventions of the national bank of Ukraine.

Background. *The devaluation of the Ukrainian hryvnia over the past three years has led to the introduction of a floating exchange rate and inflation targeting regime with the ability to intervene in the Ukrainian interbank foreign exchange market through currency interventions by the National Bank of Ukraine (NBU). The analysis of the effectiveness and consequences of currency interventions conducted by the NBU will allow the regulator to recommend methods for improving the state of the Ukrainian currency market and further development of financial markets and the economy of Ukraine.*

The analysis of recent studies and publications has shown that despite the existence of some scientific developments, the constant changes in the economic environment, the fundamental factors and conditions of the functioning of foreign exchange markets require state regulatory bodies and scientists to continuously analyze the situation in order to identify and implement the most effective strategy aimed at stabilizing the national currency of Ukraine and promoting economic development of the country.

The **aim** of the article is to analyze the effectiveness of currency interventions of the National Bank of Ukraine in 2015-2017 as a fundamental factor affecting the actual dynamics of the exchange rates of the Ukrainian hryvnia and, consequently, on the Ukrainian economy, and, based on the analysis, propose to the National Bank of Ukraine ways to improve efficiency of the actions aimed at ensuring the stability of the Ukrainian hryvnia.

Materials and methods. In the process of research, methods of statistical and correlation, macroeconomic and fundamental analysis, and generalization were used.

Results. The currency interventions of the NBU for 2015-2017 are analyzed as an instrument for stabilizing the exchange rate of the Ukrainian hryvnia. The analysis of volumes and average rate of operations of the NBU on foreign currency purchase and sale in the interbank foreign exchange market of Ukraine is carried out. According to the results of this study, a package of proposals was developed, in particular: in order to smooth out seasonal fluctuations in the interbank foreign exchange market of Ukraine, it is necessary to consider the method of selling currency at the rate at which the currency was purchased (or at least with a margin of no more than 1 kopeck to cover organizational costs); in order to reduce the inflationary pressure on the national currency of Ukraine, the NBU may refuse to replenish international reserves through foreign exchange interventions; in order to develop the interbank foreign exchange market of Ukraine and its transition to self-balancing, the NBU should gradually reduce its own participation in the interbank foreign exchange market and activate market methods for smoothing short-term and seasonal imbalances in the structure of demand and supply of foreign currency; in order to timely inform the population and scientific circles about actions in the field of currency interventions, the NBU is recommended to elaborate and increase information and analytical publications on this subject, including statistics on foreign exchange interventions by requesting the best rate. The implementation of these proposals will contribute to stabilization of the national currency of Ukraine and economic development of the country.

Conclusion. For the first time the currency interventions of the National Bank of Ukraine for 2015-2017 were analyzed and conclusions were drawn regarding causal relationships between currency interventions of the NBU and the dynamics of the exchange rate of the Ukrainian hryvnia; a number of recommendations aimed at stabilization of the national currency of Ukraine, development of the Ukrainian interbank foreign exchange market and promotion of economic development of the country have been developed.

The presented conclusions and recommendations require further scientific research and discussion in the search for ways to eliminate seasonal imbalances in the structure of demand and supply on the Ukrainian interbank foreign exchange market, effective use of currency interventions by the National Bank of Ukraine, development of Ukrainian financial and, in particular, foreign exchange markets, which will contribute to the economic development of the country in the future.

Keywords: Ukrainian hryvnia, devaluation, National Bank of Ukraine, currency interventions, volume of foreign currency purchase and sale, average weighted foreign exchange purchase and sale rate.

REFERENCES

1. Postanova Pravlinnja Nacional'nogo banku Ukrai'ny № 541 "Pro osnovni zasady groshovo-kredytnoi' polityky na 2016–2020 roky" vid 18.08.2015. URL : <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=28745297>.
2. *Modeljuvannja vil'no plavajuchyh valjutnyh kursiv: teoretychni i praktychni aspekty* : monografija ; Nac. bank Ukrai'ny, Un-t bank. spravy. Kyi'v : UBS NBU, 2014. 315 s.
3. *Kucherenko S. A., Sharapov O. D. Analiz, ocinjuvannja i modeljuvannja valjutno-kursovoi' polityky transformacijnoi' ekonomiky Ukrai'ny* : monografija ; Cherkas. nac. un-t im. Bogdana Hmel'nyc'kogo. Cherkasy : ChNU, 2013. 232 s.

4. *Krupka M. I., Zhmurko N. V., Van'kovych D. V. ta in. Valjutno-kursova polityka Ukrainy : monografija ; L'viv. nac. un-t im. Ivana Franka. L. : LNU im. I. Franka, 2012. 365 s.*
5. *Kolodizjev O. M. i dr. Prognozuvannja valjutnyh kursiv: makro- ta mikroekonomichni aspekty : monografija ; Harkiv. nac. ekon. un-t. H. : INZhEK, 2008. 352 s.*
6. *Belins'ka Ja. V. Valjutno-kursove reguljuvannja: problemy teorii' i praktyky : monografija ; Nac. akad. upravlinnja. Kyi'v [b.v.], 2007. 372 s.*
7. *Kozlovs'kyj S. V., Kozlovs'kyj V. O. Makroekonomichne modeljuvannja ta prognozuvannja valjutnogo kursu v Ukraini : monografija ; Ternopil'. akad. narod. gospodarstva. Vinnycja : Knyga-Vega, 2005. 239 s.*
8. *Konstytucija Ukrainy. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/page>.*
9. *Statystychni dani shhodo obminnogo kursu USD/UAH za 2012–2017 rr. URL : Inform.-analit. programnyj kompleks ReutersEikon.*
10. *Gruj A., Lepushyns'kyj V. Zastosuvannja valjutnyh intervencij jak dodatkovogo instrumentu za rezhymu inflacijnogo targetuvannja: pryklad Ukrainy. Visn. Nac. banku Ukrainy. 2016, grudень. S. 41–59.*
11. *Oficijnyj sajt Nacional'nogo banku Ukrainy. URL : www.bank.gov.ua.*
12. *Zakon Ukrainy "Pro Nacional'nyj Bank Ukrainy". URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.*
13. *Postanova Pravlinnja Nacional'nogo banku Ukrainy № 397 "Pro vnesennja zmin do dejakyh normatyvno-pravovyh aktiv Nacional'nogo banku Ukrainy" vid 28.10.2016. URL : <https://bank.gov.ua/document/download?docId=38643629>.*
14. *Rishennja Pravlinnja Nacional'nogo banku Ukrainy № 261 "Pro zatverdzhennja Strategii' valjutnyh intervencij Nacional'nogo banku Ukrainy na 2016–2020 roky" vid 06.09.2016. URL : <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=38081080>.*